

Už dvacet let poskytují Česká exportní banka (ČEB) a Exportní garanční a pojišťovací společnost (EGAP) tuzemským exportérům exportní financování a pojištění se státní podporou. Během této doby oba státní nástroje na podporu exportu prokázaly své opodstatnění a byly českými exportéry hojně využívány. Zkušenosti ale ukazují, že v české proexportně orientované ekonomice je potřeba hledat další opatření, která posílí kapacitu bankovního systému v oblasti exportního financování. Jde o to, usnadnit vývozcům přístup ke zdrojům financování exportu, umožnit využívat i dosud nerealizované formy exportního financování a zajistit jim v cílových teritoriích největších obchodních případů potřebné služby.

Tato opatření, která jsou orientována primárně na státem zřízenou ČEB a EGAP, jsou součástí Exportní strategie České republiky pro období 2012-2020. Ta vymezuje základní rámec proexportní politiky státu do roku 2020 a shrnuje celkovou vizi proexportních aktivit státu, jejich cíle a rovněž opatření, jejichž prostřednictvím má dojít k naplnění těchto cílů. V oblasti exportního financování a pojištění se státní podporou je cílem státu vybavit ČEB i EGAP dostatečnými finančními zdroji, které v podmínkách nižšího výkonu globální ekonomiky a možných problémů na mezibankovním trhu pokryjí poptávku českých firem po exportním financování a pojištění rizik.

Ve státním rozpočtu je pro rok 2012 na podporu činnosti ČEB vyčleněno 660 milionů korun. Pojistné fondy EGAP jsou podle potřeby doplňovány primárně dotací ze státního rozpočtu, v roce 2012 je na tento účel rozpočtována jedna miliarda korun. Tím jsou vytvořeny podmínky, aby státem podpořené úvěrování bylo na úrovni poptávky roku 2011, tedy kolem 25 miliard korun přímých úvěrů poskytovaných ČEB, a pojišťování exportních a investičních úvěrů a záruk prostřednictvím EGAP ve výši kolem 50 miliard korun.

Nový produkt lépe zapojí banky

Novým produktem, který by měl přispět ke zlepšení obslužnosti českého exportu, je dorovnávání úrokových rozdílů, takzvaný Interest Make-Up (IMU) systém. Zavedení tohoto systému usnadní připojení komerčních bank ke státem podporovanému financování vývozu tím, že umožní i komerčním bankám poskytovat exportní úvěry s fixní úrokovou mírou. Takový produkt je žádán zejména u dlouhodobých obchodních případů s prvky projektového financování a dosud jej nabízí pouze ČEB. Systém je založen na obousměrném dorovnávání fixních úroků s náklady na pořízení zdrojů komerčních bank ze/do státního rozpočtu. Na jeho

zavedení je ve státním rozpočtu pro rok 2013 připravena částka 200 milionů korun. V Poslanecké sněmovně je současně projednávána novela, která se týká řady daňových a pojistných zákonů. Odstranit by měla problém zdanění pojistných plnění z pohledávek poskytnutých bankovním subjektům a pojistných plnění za vyplacenou bankovní záruku poskytnutou nebankovnímu subjektu. Dosud navržený termín účinnosti tohoto opatření - 1. ledna 2015 - by měla novela změnit tak, aby ustanovení bylo účinné již ve zdaňovacím období, které započalo letos.

Jedním z cílů exportní strategie je i zvýšení podílů malých a středních podniků na českém exportu. Novým produktem, který by měl přispět k dosažení tohoto cíle, jsou garance ČEB za úvěr, který poskytne jiná banka pro financování malých a středních podniků jako subdodavatelů velkých exportérů. ČEB tím podpoří úvěrování exportu, aniž by musela zajišťovat finanční zdroje, protože vlastní úvěr je v takovém případě poskytován komerční bankou. Na Mezinárodním strojírenském veletrhu v Brně byla v tomto duchu podepsána dohoda mezi ČEB a ČSOB o spolupráci do konce roku 2012. ČEB připravuje ještě uzavření obdobných dohod o spolupráci s RaiffeisenBank a GE Money Bank.

Ve snaze zajistit větší komfort poskytování služeb v místě realizace exportních projektů předpokládá ČEB do konce roku 2012 v rámci pilotního projektu zřízení svého zastoupení v Turecku. Cílem je právě zrychlení a usnadnění realizace velkých projektů především v prioritních zemích prostřednictvím přímého kontaktu zástupců banky s konečným odběratelem nebo jeho bankou.

EGAP pro zlepšení podmínek českého exportu uvažuje o zavedení nového produktu, takzvaného částečného (excedentního) pojištění. V tomto případě by EGAP pojistila riziko splácení úvěru nad určitou předem stanovenou částku, takže bude spoluúčast banky vyjádřena nikoli procentem z celkového úvěru, ale neměnnou sumou. Takové pojištění umožní zejména ČEB poskytovat více úvěrů na vlastní riziko, aniž by přitom banka ohrožovala vlastní kapitálovou přiměřenost.

Další připravované novinky

V souvislosti s požadavkem na exportní financování a pojištění velkých obchodních případů se státní podporou v řádu desítek miliard korun je nutno do budoucna nastavit procesní mechanismus finančního zajištění ze státního rozpočtu tak, aby v případě problémů u jednotlivých projektů nedošlo k ohrožení finanční stability. Nastavení procesního modelu

financování a pojišťování nadlimitních projektů se státní podporou bude zřejmě vyžadovat legislativní změnu, aby EGAP mohla pojišťovat projekty velkého rozsahu ve zvláštním režimu se sníženou potřebou tvorby pojistných fondů. Neméně důležitá je otázka zjednodušení a usnadnění přístupu k exportnímu financování a pojištění. Cílem vyladění procesů financování exportu se státní podporou je zajištění vyšší transparentnosti a kratší průběžné doby administrace obchodních případů. Cestou k tomu je nastavení standardizace procesů a související dokumentace a jejich sjednocení mezi ČEB a EGAP.

Klient již při prvním kontaktu s bankou obdrží kompletní seznam požadavků, které bude muset zajistit, aby bylo možné provést analýzu a následné financování daného obchodního případu. Zejména u jednodušších obchodních případů a v případě financování malých a středních podniků dojde díky této standardizaci procesů a dokumentace ke zrychlení přípravy a poskytnutí financování.

Jedním z významných finančních nástrojů pro státní finanční podporu českých exportních projektů je dosud nevyužívaná takzvaná vázaná pomoc ("tied aid"), která mimo jiné umožní splnění mezinárodních požadavků na financování projektů prostřednictvím tzv. Sustainable Lending. Šlo by o financování projektů pro veřejné subjekty ve vybraných nízkopříjmových rozvojových zemích poskytováním exportních úvěrů s určitou mírou úlevy na nákladech financování. Prakticky to znamená poskytnutí dlouhodobého mezivládního úvěru za zcela mimořádných podmínek nebo i grantu. O zpřístupnění tohoto finančního nástroje se uvažuje do budoucna, přičemž základním předpokladem pro jeho využití je vytvoření odpovídajících podmínek a pravidel a hlavně rozpočtové zajištění. Z uvedených opatření je zřejmé, že se ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) spolu s ČEB a EGAP intenzivně zabývá otázkou, jak více a účinněji podpořit export České republiky prostřednictvím k tomu vytvořených institucí, které při zpětném pohledu prokázaly oprávněnost své existence. S ohledem na proexportní orientaci České republiky a nepříznivý ekonomický vývoj jak v ČR, tak v celé Evropě je ale evidentní, že přemýšlení o nových teritoriích, produktech, způsobech a metodách exportního financování a pojišťování nemůže nikdy skončit. Jsme si toho vědomi, a proto v trojúhelníku MPO-ČEB-EGAP neustále hledáme prostředky pro zvýšení efektivity podpory exportu a konkrétní výsledky zapracováváme do konkrétních aktivit a projektů.

ZDROJ:

10.12.2012 Týden str. 65 Komerční příloha - Týden speciál
Viera Rombaldová
Ekonomická diplomacie

[Joomla SEO powered by JoomSEF](#)